

SARA PASZKO
Uniwersytet Łódzki

PERSWAZYJNOŚĆ KOMUNIKOWANIA POLITYCZNEGO ANALIZA WYSTĄPIENIA SEJMOWEGO MARSZAŁKA SZYMONA HOŁOWNI (10.04.2024)

1. Wprowadzenie. 2. Kontekst wystąpienia sejmowego marszałka Szymona Hołowni.
2.1. Kontekst polityczny. 2.2. Kontekst społeczny. 3. Stopień perswazyjności i strategia przyjęta w przemówieniu. 4. Dominanta. 5. Środki językowe perswazji

Słowa kluczowe: katastrofa smoleńska, komunikowanie polityczne, perswazyjność, Szymon Hołownia

1. WPROWADZENIE

W podjętej analizie uwaga autorki skoncentrowana jest wokół obecności strategii perswazyjnych w wystąpieniu sejmowym marszałka Sejmu Szymona Hołowni z 10 kwietnia 2024 r. (załączone w aneksie), które to przemówienie otwierało dziewiąte posiedzenie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Z początku polityk otworzył posiedzenie, witając zgromadzonych, następnie kilkakrotnie podejmował wątek katastrofy smoleńskiej, a także wspominał niedawno zmarłych polityków i działaczy. Analiza jest próbą wskazania stopnia perswazyjności przekazu stosowanego przez marszałka na poziomie celu i zawartości merytorycznej wystąpienia. Podjęte studium przypadku wpisuje się w badania nad perswazyjnością komunikowania politycznego, które są dość licznie obecne w polskim językoznawstwie i mediolingwistyce¹.

¹ Ł. Jędrzejki, *Polska Kronika Filmowa (1944–1994). Obrazy komunikowania politycznego*, Lublin 2020; A. Wypiorczyk, *W zwierciadle opcji politycznych. Perswazyjność komunikacji politycznej na przykładzie analizy debat plenarnych w Parlamencie Europejskim*, Lustró. Analecta Literackie i Językowe 2020, t. XI, 87–99; R. Leśniczak, *Perswazyjność komunikowania politycznego. Analiza exposé premiera Mateusza Morawieckiego w 2017 i 2019 r.*, w: *Teorie i praktyki komunikacji*, red. G. Habraj-ska, Łódź 2020, 197–215.

2. KONTEKST WYSTĄPIENIA SEJMOWEGO MARSZAŁKA SZYMONA HOŁOWNI

2.1. Kontekst polityczny

Dziewiąte posiedzenie Sejmu X kadencji zostało wyznaczone na 10 kwietnia 2024 r., który to dzień był cztertnastą rocznicą katastrofy smoleńskiej. Wydarzenia z 2010 r. wpłynęły w bardzo istotny sposób na polską scenę polityczną. Po pierwsze, zginęło wielu ważnych urzędników państwowych, w tym głowa państwa – Lech Kaczyński, zmuszając do natychmiastowych zmian na scenie politycznej. Po drugie, było to wydarzenie o skutkach długofalowych, rezonujących do tej pory w polskiej polityce i społeczeństwie. Katastrofa smoleńska była w tak dużym stopniu wstrząsającym wydarzeniem dla polskiego społeczeństwa, że szybko została zmitologizowana². Mit Polski (tragedia delegacji wielokrotnie utożsamiana jest z całym krajem) jako ofiary wielokrotnie jest podnoszony przez polityków (ze szczególnym uwzględnieniem prawicy) w celu naznaczenia wroga i legitymizacji działań³. Jednocześnie należy zauważyć, że „katastrofa smoleńska nie stała się ani aktem założycielskim nowej ery politycznej, ani też początkiem przemiany czy jedności politycznej”⁴.

Przy analizie kontekstu politycznego przemówienia, w dużej mierze odnoszącego się do rocznicy katastrofy smoleńskiej, istotne jest zaznaczenie, że obecny marszałek Sejmu, Szymon Hołownia, jest przedstawicielem przeciwnego obozu politycznego Zjednoczonej Prawicy.

2.2. Kontekst społeczny

W przypadku omawianego wystąpienia sejmowego kontekst społeczny jest ściśle połączony z kontekstem politycznym. Marszałek Szymon Hołownia wspomina o uroczystych obchodach rocznicy katastrofy smoleńskiej, które odbyły się przed posiedzeniem, a także proponuje uczczeniem minutą ciszy wymienione osoby zmarłe. Jest to praktyka głęboko zakorzeniona w społeczeństwie i ma ważny wymiar ze względu na przyjęte konwenanse.

Opisując kontekst społeczny, należy również wspomnieć rolę pełnioną przez Szymona Hołownię w X kadencji Sejmu. Jako marszałek jest on najwyższym przedstawicielem izby niższej, a także ma za zadanie stać na straży praw i godności Sejmu. Jako przewodniczący obrad czuwa nad tokiem i terminowością prac⁵, co obrazują wszystkie fragmenty odnoszące się do ustalonego porządku obrad:

Droży państwo, po zasięgnięciu opinii Konwentu Seniorów podjąłem decyzję o skreśleniu z porządku dziennego bieżącego posiedzenia punktów [...] (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 4).

² M. Solak, K. Churska-Nowak, *Mitologizacja katastrofy smoleńskiej. Między spontanicznością, a polityczną kalkulacją*, Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne 2011, nr 28, 232–247.

³ Tamże, 239–241.

⁴ Tamże, 246.

⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Marszałek_Sejmu_Rzeczypospolitej_Polskiej (dostęp: 29.04.2024).

Istotnym kontekstem społecznym jest również wcześniejsza kariera zawodowa Szymona Hołowni⁶. Jako osoba przez wiele lat związana z mediami jest rozpoznawalny wśród szerokiej publiczności. Jego wystąpienia sejmowe charakteryzują się elokwencją, ironią, a także rozpoznawanym przez niektórych obserwatorów humorem. Można domniemywać, że jest to wynik wieloletniej pracy w mediach, a w szczególności w programach rozrywkowych, w których specjalista w branży powinien mieć zdolność szybkiego reagowania na to, co się wydarzyło.

2.3. Kontekst kulturowy

W polskiej kulturze, ale również i światowej, istotne jest oddawanie czci zmarłym osobom. Marszałek Hołownia, mówiąc o uczczeniu chwilą ciszy nieżyjących posłów, spełnia swój obowiązek, który jest narzucony zarówno przez społeczeństwo (jak opisano powyżej), a także przez kulturę, gdyż obydwie strefy mocno się przenikają. Należy również zauważyć, że w świadomości Polaków istotną rolę odgrywa wiara, co można zauważyć we fragmentach:

[...] (*Głos z sali: Wieczny odpoczynek racz im dać, Panie...*)

(*Posłowie: ...a światłość wiekuista niechaj im świeci. [...]*) (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 3).

Marszałek Hołownia nie reaguje na głosy, chociaż wcześniej mówił o chwili ciszy, co może wskazywać, że zezwala na powyższe głosy. Istotny w takim punkcie może okazać się również fakt, iż Szymon Hołownia jest osobą deklarującą się jako praktykujący katolik.

3. STOPIEŃ PERSWAZYJNOŚCI I STRATEGIA PRZYJĘTA W PRZEMÓWIENIU

Większość przemówienia jest oparta na strategii informacyjnej, co wiąże się z obowiązującą formą wystąpień będących rozpoczęciem posiedzenia sejmowego. W związku z tym obserwuje się w analizowanym fragmencie niewielkie oddziaływanie perswazyjne. Marszałek Szymon Hołownia argumentuje swoje decyzje dotyczące porządku obrad, obrazuje to poniższy przykład:

Klub Parlamentarny Polska 2050 – Trzecia Droga złożył wniosek o uzupełnienie porządku dziennego o punkt w brzmieniu: Informacja ministra spraw zagranicznych na temat śmierci Damiana Sobola podczas niesienia przez niego pomocy humanitarnej ofiarom konfliktu w Strefie Gazy.

W związku z tym, po uzyskaniu jednolitej opinii Konwentu Seniorów, podjąłem decyzję o uzupełnieniu porządku dziennego o punkt obejmujący rozpatrzenie tej informacji (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 4).

Szymon Hołownia przytacza wniosek klubów parlamentarnych, następnie informuje o uzyskaniu jednolitej opinii Konwentu Seniorów i dopiero po tym wydaje decyzję wyrażoną w pierwszej osobie liczby pojedynczej. Pomimo tego, że jest to struktura wypowiedzi przyjęta za obowiązującą na posiedzeniach Sejmu, to użycie

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Szymon_Hołownia (dostęp: 30.04.2024).

jej sugeruje, że marszałek zgadza się na stosowanie zastałych konwenansów. Należy również zauważyć, że marszałek, powołując się na Konwent Seniorów, używa argumentacji merytorycznej.

Wśród przeważającej strategii informacyjnej, do której należą wszelkie elementy będące spełnieniem formalnych obowiązków, można odnaleźć również elementy należące do strategii perswazyjnej. Są to momenty, w których marszałek odpowiada na zasłyszane głosy z sali. Przykładem może być poniższy fragment:

Tak, Lech Kaczyński i pani Maria Kaczyńska również zginęli w tej katastrofie, o czym wspominaliśmy (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 3).

Jest to odpowiedź na głos z sali, że w katastrofie smoleńskiej zginął również Lech Kaczyński (nie został wymieniony chwilę wcześniej przez marszałka wśród poległych). Można to uznać za uwagę będącą perswazyjną, gdyż jest ona antagoniście nastawiona do uwagi z sali. Jak również można w niej zauważyć budowanie własnego wizerunku Szymona Hołowni.

Pomimo przeważającej dominacji strategii informacyjnej, w analizowanej wypowiedzi marszałka można wyróżnić elementy będące realizacją strategii perswazyjnej. Wśród wypowiedzi można wyróżnić perswazję pobudzającą:

[...] dlatego raz jeszcze proszę Państwa o uszanowanie ich minutą ciszy [...] (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 3).

W przytoczonym wyżej przykładzie można zaobserwować, że mówca oczekuje spełnienia swojej prośby. Sformułowanie „proszę”, w niniejszym przypadku należy traktować jako funkcję impresywną, skierowaną w celu wywołania pewnego działania⁷. Nadawca, kierując te słowa, oczekuje określonej reakcji audytorium. Można uznać takie słowa za perswazję nakłaniającą, gdyż nadawca w świadomy sposób dąży do wywarcia oczekiwanego działania⁸, czyli we wskazanym przykładzie zachowania ciszy.

Wśród wypowiedzi marszałka Szymona Hołowni można znaleźć również realizację perswazji przekonującej, co obrazuje poniższy przykład:

To, co robił pan Damian Soból, bez wątpienia było najlepszym z możliwych reprezentowaniem tego, czym jest Rzeczpospolita – solidarności, współczucia, otwartości na cierpienie innych [...] (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 4).

Jest to przykład perswazji, określanej przez Grażynę Habrajską jako informacyjną, będącą wykładnikiem gatunkowym dyskursu parlamentarnego⁹. Szymon Hołownia, używając metaoperatora perswazyjnego blokowania weryfikacji „bez wątpienia”, nie dopuszcza do polemiki z wyrażoną przez siebie opinią. Jeżeli audytorium zachciałoby obalić wysnutą tezę, musiałoby przejść na metapoziom.

W analizowanym przemówieniu Szymona Hołowni nie da się natomiast jednoznacznie zidentyfikować stosowania perswazji nakłaniającej. Nie udało się

⁷ R. Grzegorzczkova, *Wstęp do językoznawstwa*, Warszawa 2008, 57.

⁸ G. Habrajska, *Nakłaniania, perswazja, manipulacja językowa*, Acta Universitatis Lodzianensis 2005, nr 7, 114.

⁹ Tamże, 114.

zaobserwować wypowiedzi dążących do zmiany hierarchii wartości, zmiany jakościowej uznawanych wartości, wzmocnienia, osłabienia lub zerowania przeżywanego wartości¹⁰.

4. DOMINANTA

Ze względu na informacyjny charakter przemówienia, a także to, że w dużej mierze jego formuła podyktowana jest formą stosowaną w mowach otwierających posiedzenie Sejmu, nie ma w nim obecnej oferty programowej partii Szymona Hołowni – Polska 2050.

Można natomiast odnaleźć w analizowanym fragmencie elementy odnoszące się do wartości ideologicznych wyznawanych przez mówcę. Są one zauważalne, gdy jest mowa o katastrofie smoleńskiej, kiedy marszałek pragnie uczcić pamięć zmarłych. Można zaklasyfikować to jako wartość ideologiczną, ponieważ zgodnie z definicją *Encyklopedii PWN*, pojęcie „ideologia” odnosi się do zbioru idei określających cały światopogląd¹¹. Widać, że opisywane momenty są ważne dla marszałka, ponieważ pojawiają się upomnienia:

Panie pośle, minutą ciszy. (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 3).

W przemówieniu można odnaleźć również elementy odnoszące się do marszałka Szymona Hołowni, będące promocją jego osoby. Jest to strategia dominująca, w miejscach nie będących informacją. Można ją zaobserwować, gdy Hołownia używa czasowników pierwszoosobowych: „powtórzę”, „podjąłem decyzję”, „proszę” (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 4–5) itp., a także, gdy wyraża swoją własną opinię:

[...] Proszę mi pozwolić wyrazić swoją opinię, że [...]. (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 4).

Jest wyraźnie powiedziane, że jest to indywidualna opinia marszałka. Ponadto, analizując wypowiedź, należy wziąć pod uwagę, co było przyczyną powyższych słów, a mianowicie głosy krytyczne wobec uczczenia chwilą ciszy zmarłego tragicznie Damiana Sobola. Szymon Hołownia otwarcie dystansuje się wobec krytycznych głosów i staje na pozycji obrońcy.

W przemówieniu nie identyfikuje się również wyraźnej linii politycznej, którą można byłoby w sposób klarowny oddzielić od warstwy wyżej opisanej ideologicznie. Można przyjąć, że obydwie sfery się w pewien sposób przenikają, gdyż Szymon Hołownia pamięta o katastrofie smoleńskiej, która została upolityczniona¹². Można również zauważyć, że marszałek, wyliczając poległych, nie wymienił pary prezydenckiej na początku, co można interpretować jako zachowanie polityczne. Jednakże tak drobny, pojedynczy fragment można byłoby uznać za nadinterpretację słów i działań polityka.

¹⁰ Tamże.

¹¹ *Ideologia*, Encyklopedia PWN, <https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/ideologia> (dostęp: 16.05.2024).

¹² M. Solak, K. Churska-Nowak, dz.cyt.

5. ŚRODKI JĘZYKOWE PERSWAZJI

Analizując środki językowe używane przez marszałka Szymona Hołownię, można odnaleźć etykietowanie wartościujące, które odnosi się do ojczyzny:

[...] *chcieli swoją służbą, swoim życiem i postępowaniem służyć naszej ojczyźnie.* (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 3).

Została tu zastosowana etykieta dwuwyzrazowa odnosząca się do Polski. Podkreślono dzięki niej wartość kraju dla mówcy, a także zasugerowano odbiorcom przekazu, że dla nich Polska powinna być równie ważna. Jest to przykład etykietowania pozytywnego. Dodatkowo warto zauważyć, że sformułowanie „nasza” odpowiada za tworzenie synergii między obozami politycznymi¹³. Użycie takiego środka językowego można określić również jako zastosowanie określenia wpływającego na interpretację. Odbiorca, słysząc powyższe sformułowanie i tworząc obraz ideacyjny Polski jako miejsca ważnego dla wszystkich zgromadzonych, także uwzględnia w nim Szymona Hołownię, dla którego wspomniana ojczyzna jawi się jako coś ważnego.

W mowie Szymona Hołowni można zauważyć subiektywizację:

Szanowni Państwo! Jak Państwu z całą pewnością wiadomo, powtórzę raz jeszcze, czciliśmy dzisiaj pamięć wszystkich ofiar katastrofy smoleńskiej w wielu miejscach Warszawy, w wielu miejscach, w których ta pamięć jest czczona. Proszę mi pozwolić wyrazić swoją opinię, że agresja, obelgi, krzyki w takim właśnie momencie nie są czymś, co jest właściwym zachowaniem, jeśli chce się uczcić pamięć tych, którzy odeszli, a w parlamencie w szczególny sposób, na co zwracam Państwa uwagę, czcimy pamięć parlamentarzystów, którzy wtedy zginęli. (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 4).

We wskazanym fragmencie daje on upust swoim emocjom. Poprzez użycie wyrażenia „swoją opinię” ujawnia się jako bezpośredni nadawca wypowiedzianych słów.

Wypowiedzi nacechowane ekspresywnie, a jednocześnie będące zwrotem do odbiorcy, można zaobserwować w momencie przywitania gości. Są to sformułowania: „chciałbym pozdrowić naszych gości”, „witamy was bardzo serdecznie” (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 3). Formułując taką wypowiedź, marszałek jest zorientowany na odbiorcę, chce mu przekazać swój stan emocjonalny. W literaturze przedmiotu wypowiedzi skonstruowane w ten sposób są określane jako ekspresywno-impresywno¹⁴. Nadawca ma na celu wywołanie w odbiorcy pewnego stanu emocjonalnego, który w powyższym przypadku można określić w kategorii pozytywnej.

Wśród odwołań do odbiorców można odnaleźć te skierowane do zbiorowości: „bardzo Państwa proszę”, „Drodzy Państwo”, „Wysoka Izbo” (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej). Dwa pierwsze przykłady można ocenić jako realizujące funkcję fatyczną, dążącą do podtrzymania już istniejącego kontaktu. Natomiast sformułowanie „Wysoka Izbo” należy ocenić jako realizujące funkcję sprawczą na mocy konwencji. Odnaleźć

¹³ M. Jakosz, *Etykietowanie wartościujące w polskim dyskursie politycznym (na przykładzie retoryki partii Prawo i Sprawiedliwość)*, Linguistische Treffen in Wrocław 2019, nr 15, 115–131.

¹⁴ R. Grzegorzczkowska, dz.cyt., 59.

również można apostrofy do pojedynczych, konkretnych osób: „panie pośle, minuta ciszy” czy „a teraz proszę pana posła sekretarza” (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej). Przedstawione przykłady są sformułowane wedle funkcji impresywnej, dążącej do wywołania określonych działań, przy czym drugi przykład można ocenić również jako realizację funkcji sprawczej¹⁵.

W mowie można odnaleźć sformułowania mające określoną wartość emocjonalną. Są to: „majestat śmierci”, „ofiary katastrofy smoleńskiej”, „stracili życie” (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej). Niosą one za sobą konotacje negatywne. Nencki Affective Word List (NAWL)¹⁶ interpretuje słowo „śmierć”, jako głównie przejawiające smutek. Podobnie jest w przypadku słów „ofiara” i „stracić”, które dodatkowo mają wartość określaną jako strach. Poprzez użycie sformułowań uważanych powszechnie przez społeczeństwo jako niosące wartość emocjonalną negatywną, Szymon Hołownia wywołuje w audytorium pewne skojarzenia.

Wymieniając niedawno zmarłych posłów, marszałek stosuje anaforę:

Wysoka Izbo! W dniu 15 marca zmarł [...] W dniu 27 marca zmarł [...] W dniu 4 kwietnia zmarł [...] (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 3).

Obecny jest również zabieg polegający na wielokrotnym powtarzaniu wyrazów. Dzięki temu osiąga cel, jakim jest wzmocnienie znaczenia swoich słów. Jako przykład można wyróżnić:

Bardzo Państwa proszę o to, abyśmy dłuższą chwilą ciszy uczcili pamięć wszystkich tych, którzy tego dnia przed 14 laty stracili życie, a chcieli swoją służbą, swoim życiem i postępowaniem służyć naszej ojczyźnie (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 3).

Przytoczony fragment jest jednocześnie przykładem atrybucji. Szymon Hołownia przypisuje zmarłym w katastrofie smoleńskiej pozytywne cechy, ich zamiary. W rzeczywistości nie może on wiedzieć, czy faktycznie wymienieni przez niego politycy mieli powyższe zamiary.

Odnaleźć można także wyliczenia, które obecne są przy odczytywaniu ofiar katastrofy smoleńskiej:

Szanowni Państwo! W dniu dzisiejszym mija 14. rocznica katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem. Wśród ofiar katastrofy byli posłowie VI kadencji: Leszek Deptuła, Grzegorz Dolniak, Grażyna Gęsicka, Przemysław Gosiewski, Izabela Jaruga-Nowacka, Sebastian Karpiniuk, Aleksandra Natalli-Świat, Maciej Płażyński, Krzysztof Putra, Arkadiusz Rybicki, Jerzy Szmajdziński, Jolanta Szymanek-Deresz, Zbigniew Wassermann, Wiesław Woda i Edward Wojtas, a także senatorowie VII kadencji: Krystyna Bochenek, Janina Fetlińska i Stanisław Zajęc. (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: 3).

W analizowanym wystąpieniu nie zidentyfikowano pytań retorycznych, pozorowania dialogu, przywoływania stereotypów, stosowania anadiplozy oraz przymiotników oceniających.

¹⁵ Tamże, s. 57.

¹⁶ Lista zawierająca niemalże 3000 polskich słów, z określeniem stopnia uczuć, jakie za sobą niosą, skonstruowana przez Instytut im. M. Nenckiego Polskiej Akademii Nauk. <https://exp.lobi.nencki.gov.pl/nawl-analysis> (dostęp: 17.05.2024).

BIBLIOGRAFIA

- Grzegorzyczkowa R., *Wstęp do językoznawstwa*, Warszawa 2008.
- Habrajska G., *Nakłaniani, perswazja, manipulacja językowa*, Acta Universitatis Lodziensis 2005, nr 7, 91–126.
- Ideologia*, Encyklopedia PWN, <https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/ideologia> (dostęp: 16.05.2024).
- Jakosz M., *Etykietowanie wartościujące w polskim dyskursie politycznym (na przykładzie retoryki partii Prawo i Sprawiedliwość)*, Linguistische Treffen in Wrocław 2019, nr 15, 115–131.
- Jędrzejski Ł., *Polska Kronika Filmowa (1944–1994). Obrazy komunikowania politycznego*, Lublin 2020.
- Leśniczak R., *Perswazyjność komunikowania politycznego. Analiza exposé premiera Mateusza Morawieckiego w 2017 i 2019 r.*, w: *Teorie i praktyki komunikacji*, red. G. Habrajska, Łódź 2020, 197–215.
- Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. Kadencja X, Sprawozdanie Stenograficzne z 9. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10 kwietnia 2024 r. (pierwszy dzień obrad), 3–5, https://orka2.sejm.gov.pl/StenoInter10.nsf/0/3D1D243C6084DB49C1258AFB0078C0AD/%24File-/09_a_ksiazka.pdf (dostęp: 29.04.2024).
- Solak M., Churska-Nowak K., 2011, *Mitologizacja katastrofy smoleńskiej. Między spontanicznością a polityczną kalkulacją*, Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne 2011, vol. 28, 232–247.
- Wypiorczyk A., *W zwierciadle opcji politycznych. Perswazyjność komunikacji politycznej na przykładzie analizy debat plenarnych w Parlamencie Europejskim*, Lustró. Analecta Literackie i Językowe 2020, t. XI, 87–99.

**ANEKS: SPRAWOZDANIE STENOGRAFICZNE
Z WYSTĄPIENIA MARSZAŁKA SZYMONA HOŁOWNI**

Dzień dobry państwu.

Otwieram posiedzenie.

(Marszałek trzykrotnie uderza laską marszałkowską)

Proszę o zajęcie miejsc na sali.

Na sekretarzy dzisiejszych obrad powołuję posłów Bartłomieja Dorywalskiego, Roberta Gontarza, Aleksandrę Karolinę Wiśniewską i Adriana Witeczaka.

W pierwszej części obrad sekretarzami będą posłowie Bartłomiej Dorywalski oraz Adrian Witeczak. Protokół i listę mówców prowadzić będą posłowie Bartłomiej Dorywalski oraz Aleksandra Karolina Wiśniewska.

Protokół 8. posiedzenia Sejmu uważam za przyjęty.

Zanim zaczniemy nasze obrady, chciałbym pozdrowić naszych gości, gości pani poseł Ewy Kołodziej. Są to członkowie Związku Górnośląskiego, a w szczególności Koła Michałkowice, i Uniwersytetu Trzeciego Wieku z Siemianowic Śląskich, którzy przyglądają się naszej pracy. *(oklaski)*

Są z nami także uczniowie i nauczyciele ze szkoły w Małomicach w województwie lubuskim, których do Sejmu zaprosiła pani poseł Elżbieta Polak. Witamy was bardzo serdecznie. *(oklaski)*

(Zebrani wstają)

Szanowni Państwo! W dniu dzisiejszym mija 14. rocznica katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem. Wśród ofiar katastrofy byli posłowie VI kadencji: Leszek Deptuła, Grzegorz Dolniak,

Grażyna Gęsicka, Przemysław Gosiewski, Izabela Jaruga-Nowacka, Sebastian Karpiniuk, Aleksandra Natalli-Świat, Maciej Płażyński, Krzysztof Putra, Arkadiusz Rybicki, Jerzy Szmajdziński, Jolanta Szymanek-Deresz, Zbigniew Wassermann, Wiesław Woda i Edward Wojtas, a także senatorowie VII kadencji: Krystyna Bochenek, Janina Fetlińska i Stanisław Zajac.

Bardzo Państwa proszę o to, abyśmy dłuższą chwilą ciszy uczcili pamięć wszystkich tych, którzy tego dnia przed 14 laty stracili życie, a chcieli swoją służbą, swoim życiem i postępowaniem służyć naszej ojczyźnie.

(Głos z sali: Lech Kaczyński, prezydent.)

Tak, Lech Kaczyński i pani Maria Kaczyńska również zginęli w tej katastrofie, o czym wspominaliśmy.

(Głos z sali: Prezydent Lech Kaczyński.)

Drodzy Państwo! W obliczu majestatu śmierci wszystkie ofiary katastrofy, które czciliśmy dziś na cmentarzu Powązkowskim przy pomniku ofiar katastrofy smoleńskiej, niezależnie od ich przynależności partyjnej, od zajmowanego stanowiska, od poglądów, które z nimi dzieliliśmy lub których nie dzieliliśmy, zasługują na nasz szacunek, dlatego raz jeszcze proszę państwa o uszanowanie ich minutą ciszy.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Panie pośle, minutą ciszy.

(Głos z sali: Wieczny odpoczynek racz im dać, Panie...)

(Posłowie: ...a światłość wiekuista niechaj im świeci.)

(Głos z sali: Wieczny odpoczynek racz im dać, Panie...)

(Posłowie: ...a światłość wiekuista niechaj im świeci.)

(Głos z sali: Wieczny odpoczynek racz im dać, Panie...)

(Posłowie: ...a światłość wiekuista niechaj im świeci.)

(Głos z sali: Niech odpoczywają w pokoju wiecznym.)

(Posłowie: Amen.)

Wysoka Izbo! W dniu 15 marca zmarł Marian Król, poseł na Sejm II kadencji, ludowiec, społecznik, działacz gospodarczy.

W dniu 27 marca zmarł Rajmund Miller, poseł na Sejm VII, VIII, IX i X kadencji, lekarz i samorządowiec.

W dniu 4 kwietnia zmarł Miron Sycz, poseł na Sejm VI i VII kadencji, nauczyciel, samorządowiec, działacz Związku Ukraińców w Polsce.

Proszę, abyśmy uczcili ich pamięć chwilą ciszy.

(Głos z sali: Wieczny odpoczynek racz im dać, Panie...)

(Posłowie: ...a światłość wiekuista niechaj im świeci.)

(Głos z sali: Niech odpoczywają w pokoju wiecznym.)

(Posłowie: Amen.)

Wysoka Izbo! 1 kwietnia tego roku podczas niesienia pomocy ofiarom konfliktu w Strefie Gazy zginął polski wolontariusz Damian Soból – człowiek, który całe swoje życie poświęcił niesieniu pomocy innym, ofiarom konfliktów zbrojnych, ofiarom klęski migracyjnej, klęski głodu w tyłu zakątkach świata. To, co robił pan Damian Soból, bez wątpienia było najlepszym z możliwych reprezentowaniem tego, czym jest Rzeczpospolita – solidarności, współczucia, otwartości na cierpienie innych.

Bardzo proszę, żebyśmy uczcili pamięć pana Damiana Sobola chwilą ciszy.

(Głos z sali: Wieczny odpoczynek racz mu dać, Panie...)

(Posłowie: ...a światłość wiekuista niechaj mu świeci.)

(Głos z sali: Niech odpoczywa w pokoju wiecznym.)

(Posłowie: Amen.)

Dziękuję państwu bardzo.

(Głos z sali: Mały człowieczek.)

(Głos z sali: Skandal!)

(Głos z sali: Nie masz wstydu.)

Szanowni Państwo! Jak państwu z całą pewnością wiadomo, powtórzę raz jeszcze, czciliśmy dzisiaj pamięć wszystkich ofiar katastrofy smoleńskiej w wielu miejscach Warszawy, w wielu miejscach, w których ta pamięć jest czczona. Proszę mi pozwolić wyrazić swoją opinię, że agresja, obelgi, krzyki w takim właśnie momencie nie są czymś, co jest właściwym zachowaniem, jeśli chce się uczcić pamięć tych, którzy odeszli, a w parlamencie w szczególny sposób, na co zwracam państwa uwagę, czcimy pamięć parlamentarzystów, którzy wtedy zginęli.

(Głos z sali: Lech Kaczyński też był posłem.)

(Poseł Piotr Kaleta: Prezydent też był posłem.)

Drodzy państwo, po zasięgnięciu opinii Konwentu Seniorów podjąłem decyzję o skreśleniu z porządku dziennego bieżącego posiedzenia punktów:

- pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, druk nr 253,
- pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Trybunale Konstytucyjnym, druk nr 254.

Klub Parlamentarny Polska 2050 – Trzecia Droga złożył wniosek o uzupełnienie porządku dziennego o punkt w brzmieniu: Informacja ministra spraw zagranicznych na temat śmierci Damiana Sobola podczas niesienia przez niego pomocy humanitarnej ofiarom konfliktu w Strefie Gazy.

W związku z tym, po uzyskaniu jednolitej opinii Konwentu Seniorów, podjąłem decyzję o uzupełnieniu porządku dziennego o punkt obejmujący rozpatrzenie tej informacji.

Rada Ministrów przedłożyła projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej oraz niektórych innych ustaw, druk nr 268.

W związku z tym, na podstawie art. 95b regulaminu Sejmu, podjąłem decyzję o uzupełnieniu porządku dziennego o punkt obejmujący pierwsze czytanie tego projektu ustawy.

Rada Ministrów przedłożyła też projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw, druk nr 275.

W związku z tym, po uzyskaniu jednolitej opinii Konwentu Seniorów, podjąłem decyzję o uzupełnieniu porządku dziennego o punkt obejmujący pierwsze czytanie tego projektu ustawy.

Właściwa komisja przedłożyła z kolei opinię w sprawie wniosku o wyrażenie wotum nieufności wobec ministra spraw wewnętrznych i administracji Marcina Kierwińskiego, jest to druk nr 279.

W związku z tym, po uzyskaniu jednolitej opinii Konwentu Seniorów, podjąłem decyzję o uzupełnieniu porządku dziennego o punkt obejmujący rozpatrzenie tego wniosku.

Właściwe komisje przedłożyły też sprawozdanie o rządowym projekcie ustawy o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze, jest to druk nr 288.

W związku z tym, na podstawie art. 95e regulaminu Sejmu, podjąłem decyzję o uzupełnieniu porządku dziennego o punkt obejmujący rozpatrzenie tego sprawozdania.

Właściwe komisje przedłożyły także sprawozdanie o rządowym projekcie ustawy o ratyfikacji Protokołu między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o zmianie Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia 24 maja 1993 r., podpisanego w Warszawie dnia 19 września 2023 r., jest to druk nr 251.

W związku z tym, po uzyskaniu jednolitej opinii Konwentu Seniorów, podjąłem decyzję o uzupełnieniu porządku dziennego o punkt obejmujący rozpatrzenie tego sprawozdania.

Właściwe Komisje przedłożyły też sprawozdania:

- o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej, oraz ustawy o finansowaniu społecznościami dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom, druk nr 286,
- o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, druk nr 280,
- o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy – Kodeks wyborczy, druk nr 287,
- o poselskim projekcie ustawy o uchyleniu ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, druk nr 285.

W związku z tym, po uzyskaniu jednolitej opinii Konwentu Seniorów, podjąłem decyzję o uzupełnieniu porządku dziennego o punkty obejmujące rozpatrzenie tych sprawozdań.

Proponuję, aby w tych przypadkach Sejm wyraził zgodę na skrócenie terminu, o którym mowa w art. 44 ust. 3 regulaminu Sejmu.

Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, będę uważał, że Sejm propozycję przyjął.

Sprzeciwu nie słyszę.

Prezydium Sejmu proponuje, aby Sejm wysłuchał:

- 20-minutowych oświadczeń w imieniu klubów i 5-minutowego oświadczenia w imieniu koła w łącznej dyskusji w pierwszych czytaniach projektów ustaw dotyczących prawa do przerywania ciąży,
- 10-minutowych oświadczeń w imieniu klubów i 5-minutowego oświadczenia w imieniu koła w dyskusjach nad sprawozdaniem komisji o projekcie ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz nad informacją ministra spraw zagranicznych w sprawie śmierci polskiego wolontariusza w Strefie Gazy,
- 5-minutowych oświadczeń w imieniu klubów i 3-minutowego oświadczenia w imieniu koła w dyskusjach nad pozostałymi punktami porządku dziennego.

Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, będę uważał, że Sejm propozycję przyjął.

Sprzeciwu nie słyszę.

Informuję, że Konwent Seniorów jednomyślnie zaopiniował propozycję rozpatrzenia na bieżącym posiedzeniu Sejmu informacji w sprawie stanu przygotowań systemu obrony

cywilnej do ochrony przed skutkami ewentualnego konfliktu zbrojnego, o której przedstawienie wnosi Koalicyjny Klub Parlamentarny Lewicy.

Punkty porządku dziennego bieżącego posiedzenia będą rozpatrywane zgodnie z kolejnością zaopiniowaną przez Prezydium Sejmu i Konwent Seniorów.

Informacja w tej sprawie oraz harmonogram planowanych posiedzeń zespołów poselskich, a także wykaz ustaw, które Senat przyjął bez poprawek, dostępne są w Systemie Informacyjnym Sejmu.

A teraz proszę pana posła sekretarza o odczytanie komunikatów

PERSUASIVE POLITICAL COMMUNICATION ANALYSIS OF THE SEJM SPEECH MARSHAL SZYMON HOŁOWNIA (10.04.2024)

Summary

The article is a linguistic analysis of the speech of the Marshal of the Sejm Szymon Hołownia on 10.04.2024 in connection with the anniversary of the Smolensk catastrophe. The author referred to theoretical issues in the area of persuasiveness of political communication. The text takes into account the political and social context of the speech and proves the deep polarization of the Polish political scene.

Key words: Smolensk catastrophe; political communication; persuasiveness; Szymon Hołownia

Nota o Autorce

Sara PASZKO – studentka studiów II stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-0982-3838>

Kontakt e- mail: sara.paszko@edu.uni.lodz.pl